

- چهارشنبه ۷ تیر ۱۴۰۲**
- سال سیزدهم - شماره ۲۶۰۵**

سیهرغرب، گروه کشاورزی – طاهره ترابی‌مهوش؛ پرفسور محمد خانجانی عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا با تاکید براینکه متاسفانه نه در بخش مکانیزاسیون و نه ترویج سازمان جهاد کشاورزی در بحث آموزش کشاورزان در استفاده از ماشین‌آلات به‌روز ورودی نداشته و یا به معنای واقعی ناتوان ازاین موضوع هستند، گفت:وقتی کشاورز نحوه استفاده درست از کمباین را نیاموخته یقینا به‌روز کردن ماشین‌آلات تأثیر چندانی درکاهش ریزش محصول درمزارع و نیز صنعتی شدن کشاورزی نخواهد داشت.

کشاورزی امروزه با توجه به توسعه روزافزون صنعت بدون استفاده از توان موتور و ماشین نمی‌تواند جای خود را ثابت و استوار نگه‌دارد، به‌طوری‌که آمار کشورهای پیشرفته جهان نشان می‌دهد مزارعی که مجهز به توان موتور و ماشین‌های کشاورزی هستند گذشته از کیفیت و کمیت انجام کار، صرفه‌جویی در مدت انجام مراحل مختلف عملیات آماده‌سازی بستر بذر، کاشت، وجین، سم‌پاشی،کودپاشی، برداشت، بسته‌بندی و ذخیره محصولات کشاورزی، نیاز کمتری به توان بدنی کارگر جهت انجام این عملیات دارد.

از طرفی استفاده از ماشین در کشاورزی و مکانیزه کردن مزارع، در تعداد کارگر- ساعت مورد نیاز جهت تولید محصولات مختلف کشاورزی اثر بسیار زیادی داشته است.

در حقیقت پیشرفت کشاورزی در طی یکصد سال گذشته بیش از پیشرفت بشر در این زمینه در طول تاریخ جهان بوده است به‌طوریکه امروزه ماهواره‌ها از زمین کشاورزی عکس برداری می‌کنند و متخصصان و دانشمندان را قادر می‌سازند تا مناطق آفت‌زده را مشخص کرده و رطوبت خاک و حرارت خاک و بسیاری از عوامل دیگر را اندازه‌گیری نمایند، تراکتورهای کنترل از راه دور که به طور خودکار براساس برنامه‌های کامپیوتری کارهای زراعی را انجام می‌دهند، یکی دیگر از ابداعات بسیار جدید است.

از آنجائی‌که ایران نیز مانند سایر کشورها به دنبال تأمین امنیت کامل غذایی خود است لذا باید به سمت بالابردن سطح بهره‌وری مزارع رفته و در همین‌راستا حوزه مکانیزاسیون کشاورزی را تقویت کند برای تحقق این امر اخیراً رئیس‌جمهور در دور دوم سفر هیئت دولت به آذربایجان شرقی و در حاشیه رونمایی از دو محصول شرکت تراکتورسازی ایران، با اشاره به مصوبه دولت، از

سیهرغرب، گروه کشاورزی؛ بر اساس مدل‌ها و پیش‌بینی‌ها تا سال ۲۰۵۰ هیچ کشوری صادر کننده مواد غذایی نخواهد بود، لذا راهی به غیر از خودکفایی و تغییر الگوی مصرف نداریم.

نشست علمی-تخصصی مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری با عنوان"چالش‌های موجود و روند آینده بخش کشاورزی در ایران" با مدیریت سَیدمحمد شفيعی و سخنرانی علی کیانی راد؛رئیس موسسه پژوهشهای برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی و بهزاد فکاری سردهای؛کارشناس حوزه اقتصاد کشاورزی برگزار شد.

با ابتدای این نشست سَیدمحمد شفيعی با بیان اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد ملی، گفت: بخش کشاورزی یکی از بخش‌های مهم اقتصادی کشور ایران است که بیش از ۱۵ درصد از نیروی کار ایران در این بخش مشغول به کار هستند. با این حال، این بخش با چالش‌های بسیاری نظیر کمبود آب، نوسانات اقلیمی، نبود تسهیلات مالی، عدم استفاده بهینه از تکنولوژی نوین، کاهش تنوع زراعی، ضعف در زیرساخت‌های حمل و نقل و محدود سازی محصولات، عدم توجه به بازاریابی و صادرات محصولات، عدم توجه به توسعه کشاورزی در مناطق محروم و کم‌توسعه و کمبود نیروی انسانی مواجه است. در کنار این چالش‌ها، کشاورزی ایران دارای پتانسیل بالایی برای رشد و توسعه است و با استفاده از سیاست‌های دقیق و راهبردهای مناسب، می‌توان این بخش را در جهت پیشرفت و توسعه قرار داد.

وی ضمن اشاره به چالش‌ها و پتانسیل‌های این بخش مهم اقتصادی، گفت: روند آینده بخش کشاورزی به‌شدت به تحولات اقتصادی، اجتماعی، فناوری، اقلیمی و سیاسی وابسته است و پیش‌بینی می‌شود روندهای آینده این بخش به موضوعاتی مانند استفاده از تکنولوژی، گسترش کشت‌های عمودی، استفاده از کشت‌های هیدروپونیک، افزایش تولید محصولات آلی، توسعه بازارهای جدید و مدیریت بهتر منابع آبی گرایش خواهد داشت.

سَیدمحمد شفيعی ابزار امیدواری کرد؛ این نشست بتواند با رویکردهای خود راه‌گشای ذهن سیاست‌گذاران و اهالی علم و دانش در زمینه بهبود روندهای بخش کشاورزی در اقتصاد ملی باشد.

در ادامه این نشست علی کیانی؛رئیس موسسه پژوهشهای برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، ضمن اشاره به چالش‌های بخش کشاورزی در جهان و عرصه ملی

تخصیص ۵۰ هزار میلیارد ریال اعتبار برای توسعه مکانیزاسیون بخش کشاورزی و اعطای این تسهیلات به کشاورزان خریدار تراکتورهای ایرانی خبر داد. این تسهیلات در راستای حمایت از تولید و اشتغال در بخش کشاورزی و سرعت بخشیدن به توسعه مکانیزاسیون از سوی رئیس‌جمهور اختصاص می‌یابد براین اساس با توجه به اهمیت موضوع بر آن شدیم تا گفت‌وگویی را با غضنفرکرمی مدیرعامل شرکت تعاونی کشاورزی تراکتور و کمباین‌داران هگمتانه و نیز پرفسور محمد خانجانی استاد گیاه‌شناسی دانشگاه بوعلی‌سینا همدان ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

مدیرعامل شرکت تعاونی کشاورزی تراکتور و کمباین‌داران هگمتانه با بیان اینکه خوشبختانه دراستان تسهیلات مربوطه در حوزه خرید ماشین‌آلات درصورت فراهم بودن شرایط کشاورز پرداخت می‌شود گفت: درحال حاضر هر ماشین جدید که وارد عرصه می‌شود به‌روز است. غضنفر کرمی با تاکید براینکه درحال حاضر همدان دومین قطب این حوزه در سطح کشور با بیش از هزارو ۵۰۰ کمباین است، اظهارکرد: اکثر کشاورزان دسترسی به تسهیلات بانکی برای به‌روزرسانی ادوات و ماشین‌آلات را دارند اما دراین بین ممکن است کشاورز خود شرایط لازم برای برخورداری ازاین تسهیلات را نداشته باشد. وی با اشاره به اینکه در صورت احراز کشاورز بودن افراد و داشتن زمین و ادوات یقینا امکان دریافت این تسهیلات فراهم است اظهارکرد: درحال حاضر بنابه نوع ادوات و ماشین‌آلات ۲۰ درصد آورده توسط کشاورز و مابقی از طریق تسهیلات بانکی برای خرید فراهم است.

وی درواکنش به این سوال که اگرما قطب ماشین‌آلات کشاورزی هستیم چرا در هنگام برداشت محصول از خدمت کمباین‌داران و ماشین‌آلات شهرهای جنوبی استفاده می‌کنیم گفت: مسئله اینجاست که ما برای برداشت محصول با مهلت زمانی کوتاهی مواجه هستیم که اگر در بازه زمانی خاص محصول برداشت نشود با مشکل ریزش محصول در مزارع دست به گریبان خواهیم شد و این مار باعث می‌شود که در آن موعد از کمک دیگر کیابن‌داران سایر شهرها استفاده کنیم.

مدیرعامل شرکت تعاونی کشاورزی تراکتور و کمباین‌داران هگمتانه در ادامه با بیان اینکه این امر تنها مختص استان همدان نیست بلکه در

فارس نیز علیرغم وجود سه هزار دستگاه کمباین در فصل برداشت محصولات زراعی از ظرفیت سایر استان‌ها نیز استفاده می‌شود. وی با تاکید براینکه درحال حاضر چیزی حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد ماشین‌آلات در اختیار کشاورزان فرسوده هستند،گفت: یقینا جهادکشاورزی می‌بایست از طریق رایبزی در سطح کلان وزارتخانه‌ای میزان تسهیلات پرداختی را درجهت به‌روزرسانی ادوات کشاورزی دراستان بیشتر کند. استاد گیاه شناس دانشگاه بوعلی سینا همدان نیز در گفت‌وگو با خبرنگار سیهرغرب ضمن تایید جایگاه برتر استان همدان در تعداد ماشین‌الات و ادوات کشاورزی،گفت: مسئله اینجاست که ما در حوزه آموزش استفاده از ماشین‌آلات بامشکل مواجه هستیم.

پرفسور محمد خانجانی با تاکید براینکه متاسفانه نه بخش مکانیزاسیون و نه ترویج سازمان جهاد کشاورزی در بحث آموزش کشاورزان در استفاده از ماشین‌آلات به‌روز ورودی نداشته و یا به معنای واقعی ناتوان ازاین موضوع هستند،اظهارکرد: موضوع این است که وقتی کشاورز نحوه استفاده درست از کمباین را نیاموخته یقینا به‌روزکردن ماشین‌آلات تأثیر چندانی درکاهش ریزش محصول درمزارع و نیز صنعتی شدن کشاورزی نخواهد داشت.

وی با بیان اینکه این عدم آموزش تنها در بحث ماشین‌آلات نیست بلکه ما دریه‌کارگیری سایر ادوات کشاورزی نیز با این چالش دست وپنجه نرم می‌کنیم. آذغان کرد: مثلاً کشاورزی که نحوه استفاده از دستگاه سمپاش را بلد نیست نهایتاً اقدام به پاشیدن سم به صورت بیش از حد مجاز می‌کند که نتیجه آن باقی ماندن سم در محصول است که سلامت جامعه را هدف قرار می‌دهد.

این کارشناس کشاورزی با بیان اینکه در حال‌حاضر استفاده ازماشین‌آلات با توجه به افزایش میزان هزینه نیروی انسانی و در راستای

کشاورزی

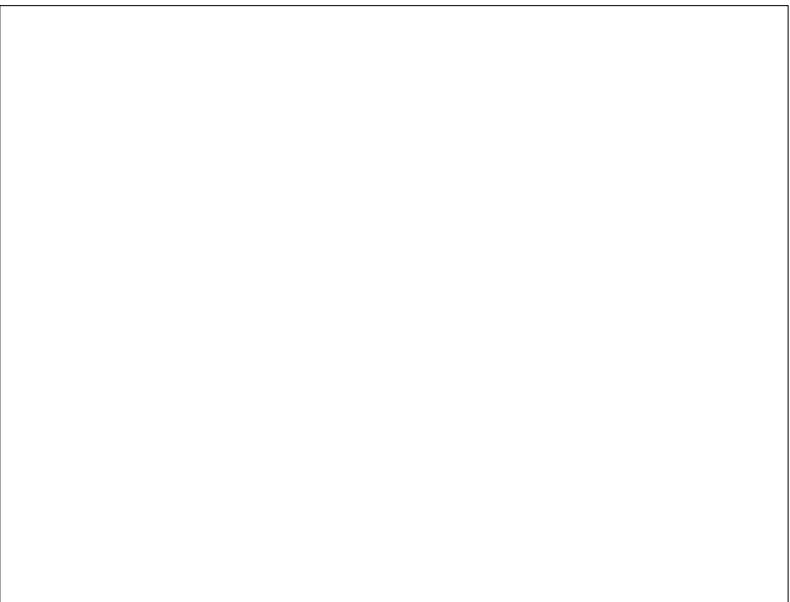
آموزش استفاده از ماشین آلات کشاورزی حلقه مغفول در کشاورزی صنعتی

افزایش بهره‌وری یک الزام است،خاطر نشان کرد: یکی دیگر از مباحث مرتبط با این موضوع به افزایش قیمت قطعات ماشین‌آلات کشاورزی بازمی‌گردد زیرا دراین شرایط در پی عدم توانایی تأمین مالی و نداشتن سرمایه‌کشاورز مجبور است ماشین کشاورزی خود را با قطعات معیوب به کار گیرد که این مهم نیز با اهداف تعریف شده در مسیر صنعتی کردن کشاورزی در تناقض است. خانجانی با بیان اینکه در مسیر به‌روزرسانی ماشین‌آلات کشاورزی فرسوده در استان نیز یقیناً در صورت برنامه‌ریزی درست تسهیلات و بستر لازم فراهم است گفت: مسئله اینجاست که باید این به‌روزرسانی با دیده شدن سرمایه موجود در جهت تقویت بنیه اقتصادی کشاورزان به یک الزام بدل شود.

مع‌الوصف با توجه به آنچه گفته شد درکشورما امروز با گذشت زمان استفاده و

کاربرد ماشین‌آلات مختلف کشاورزی در مزارع و باغات، توانسته است تا بسیاری از مشکلات و سختی‌های کشاورزان را برطرف کند به‌طوریکه که این نوع دستگاه‌ها از زمان قبل از کاشت تا برداشت و آماده‌سازی زمین برای محصول بعدی به کشاورزان در انجام کارهای مختلف کشاورزی کمک قابل‌توجهی می‌کنند.

در دنیا روند مکانیزه‌شدن در حال حاضر به مرحله‌ای رسیده است که عملاً کشاورزی بدون استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی، نه تنها به لحاظ اقتصادی به‌صرفه نخواهد بود؛ بلکه تقریباً غیرممکن است، بنابراین تولید محصولات کشاورزی با به کارگیری ماشین آلات در این زمینه شکل دیگری به خود گرفته است و کارخانجات مختلفی نیز در سراسر جهان و به تبع آن درکشور ما در زمینه تولید این ماشین‌آلات فعالیت می‌کنند. اما نکته اینجاست که گرچه وزارت جهاد کشاورزی

روزمهر خود است و امکان سرمایه گذاری در بخش کشاورزی را ندارد. مدیر گروه اقتصاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایرانبا اشاره به مدل دولت رفاه درکشور، افزود: دولت با نوع دخالت‌های خود فشار زیادی را بر روی بخش کشاورزی وارد می‌کند، کشاورزان پیشرو در همین شرایط تحریمی، کود به کانادا صادر می‌کنند ولی دولت با تعیین قیمت تضمینی و درگیری در بحث تأمین نهاده، عملاً از نقش اصلی خود که همان همراهی بخش خصوصی است غافل شده است.

وی با اشاره به مشکلات بخش کشاورزی و مدل اداره خانوادگی در این بخش، گفت: سرانه اراضی کشاورزی در دنیا در حال افزایش است و سرزمین، عدم توجه به محیط زیست و تغییر اقلیم از مهمترین دلایل بروز این چالش‌ها در زمینه آب به شمار می‌رود. وی با اشاره به اهمیت خاک و چالش‌های این بخش گفت: تغییر کاربری زمین خارج از ضوابط رسمی و بدون توجه به طرح‌های توسعه شهری و منطقه‌ای، از مهمترین مسائل این بخش به شمار می‌رود.

این محقق با اشاره به عدم هماهنگی سازمانی و چالش‌های آب و خاک کشور، گفت: متأسفانه اکثر تولید مواد غذایی دنیا قرار دارد. وی درآمد نامناسب خانواده‌های روستایی و عدم سرمایه گذاری روستاییان در بخش کشاورزی را نتیجه گرفتاری‌های روزمره این بخش دانست و گفت: فرد روستایی معمولاً به دنبال رفع نیازهای

فکاری‌سردهایی با اشاره به روند تخصیص دلار برای تأمین نهاده‌های دامی گفت: با توجه به شرایط اقلیمی و افزایش دائم نیاز دلار برای نهاده‌های دامی، باید بررسیم تا کجا می‌خواهیم این روند واردات را ادامه دهیم؟

این محقق حوزه اقتصاد کشاورزی با اشاره به چالش‌های متنوع آب در بخش کشاورزی، افزود: بحث مدیریت آب، روان‌آب‌ها، آب‌های مرزی، آب‌های زیرزمینی، کیفیت آب‌ها، تغییر اقلیم، خشک‌شدن تالاب‌ها و بخشی‌نگری در مدیریت چندپاره از مهمترین مسائل این بخش به شمار می‌رود.

وی با اشاره به چرایی بروز این چالش‌های آبی در کشور گفت: عدم توجه به سند آمایش سرزمین، عدم توجه به محیط زیست و تغییر اقلیم از مهمترین دلایل بروز این چالش‌ها در زمینه آب به شمار می‌رود. وی با اشاره به اهمیت خاک و چالش‌های این بخش گفت: تغییر کاربری زمین خارج از ضوابط رسمی و بدون توجه به طرح‌های توسعه شهری و منطقه‌ای، از مهمترین مسائل این بخش به شمار می‌رود.

این محقق با اشاره به عدم هماهنگی سازمانی و چالش‌های آب و خاک کشور، گفت: متأسفانه اکثر تولید مواد غذایی دنیا قرار دارد. وی درآمد نامناسب خانواده‌های روستایی و عدم سرمایه گذاری روستاییان در بخش کشاورزی را نتیجه گرفتاری‌های روزمره این بخش دانست و گفت: فرد روستایی معمولاً به دنبال رفع نیازهای

ضرورت نیل به خودکفایی در تولید غذا

تا سال ۲۰۵۰ هیچ کشوری غذا صادر نخواهد کرد

است. این یعنی ما با کاهش منابع تولید کشاورزی در عرصه جهانی مواجه هستیم.

کیانی با اشاره به تأثیر جنگ روسیه–اوکراین در عرصه جهانی کشاورزی، گفت: پس از بروز این مناقشه، جهان دچار اختلال در تأمین منابع کشاورزی شد. این یک‌سو نیاز کشورها به کودهای "ازته" تولید روسیه و بلاروس و از سوی دیگر نیاز به دانه‌های روغنی اوکراین، تأمین مواد غذایی را

در دنیا با افزایش قیمت مواجه کرد. لازم به ذکر است که عدم قطعیت‌هایی نظیر تغییر اقلیم، منازعات سیاسی و کووید ۱۹ (با عنوان ۲۰C) تأثیر زیادی بر روی مباحث امنیت غذایی گذاشت.

وی با اشاره به رابطه اقتصاد سلامت غذایی و امنیت غذایی گفت: هزینه تأمین یک رژیم غذای سالم در حال حاضر بالاتر از خط فقر بین‌المللی است. در این راستا لازم به توضیح است که برای مثال، یک رژیم غذای سالم برای هر نفر در روز بین یک الی دو دلار تخمین زده می‌شود که این عدد بالاتر از خط فقر جهانی است.

کیانی راد با اشاره به اینکه هر چند کشور از بحران کووید ۱۹ و پیامدهای ناشی از جنگ اوکراین تا حدودی خارج شده است اما هنوز درگیر نتایج این اتفاقات هستیم، ادامه داد: بر اساس برآورد بانک جهانی، تورم کل اقتصاد ما از تورم مواد غذایی بیشتر بوده است. البته بر اساس این گزارش، در کل دنیا تورم وجود داشت، اما تورم ایران بیش از ۳۰ درصد بوده است. علی کیانی راد با اشاره به نقش سرمایه گذاری در بخش کشاورزی گفت: در تولید بخش کشاورزی، سرمایه گذاری کمتر از پنج درصد است. اگر هم سرمایه گذاری شده است بر روی ماشین‌آلات بخش کشاورزی صورت گرفته است. وی با اشاره به اینکه کل غذای دنیا، ما حاصل طراحی و تولید یازده شرکت است، گفت: وجود یازده کمپانی تولید غذا به این معنا است که عرصه غذا در دنیا بسیار محدود و انحصاری است. همچنین بر اساس گزارش‌های موجود سازمان ملل، تنوع مصرف غذا و مدل استفاده از غذا به شدت دچار تغییر شده است و این تغییر در آینده نزدیک می‌تواند بر روی بحث امنیت غذایی کشور ما تأثیر گذار باشد.

وی با اشاره به پیش‌بینی‌های تحولات دمای زمین تا سال ۲۱۰۰، گفت: گرم شدن کره زمین، تغییر الگوی مصرف به سمت بیشتر شدن مصرف پروتئین و تولید گازهای گلخانه‌ای دنیا را با مشکلات جدی مواجه می‌کند. اگر تا ۲۰۵۰ پولی هم در دنیا باشد در عمل غذایی نیست که کشوری بتواند غذایی را صادر کند، لذا راهی به غیر